

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا لِيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ
عَلَىٰ مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ ۗ فَإِنَّهُمْ
إِلَهُ وَاحِدٌ فَلَهُ أَسْلِمُوا ۗ وَبَشِّرِ الْمُخْبِتِينَ

Biz her ümmete kurban ibadeti koyduk ki Allah'ın kendilerine rızık olarak verdiği hayvanları keserken Allah'ın adını ansınlar. Şunu unutmayın ki hepinizin ilahı bir tek İlahtır. Öyleyse yalnız O'na teslim olun. Sen ey Resulüm: O alçak gönüllü, samimi ve ihlaslı olanları müjdele! (Hac;34)

Muhterem Müslümanlar!

Hutbemiz, “Kurban İbadeti” hakkındadır.

- **Kurban**; Sözlükte “yaklaşmak veya Allah’a yakınlık sağlamaya vesile olan şey” demektir. **İslâmî terminolojide**: “Allah'a manen yakınlaştıran şey” demektir; yani “ibadet niyetiyle, belli bir zamanda, belirli şartları taşıyan hayvanı usulünce kesmek” demektir.
- Kur’an-ı Kerim’de Saffat, Hac, En’am, Maide, Bakara, Fetih ve Kevser surelerinde kurban ibadetini konu eden ayetler bulunmaktadır.
- **İlk kurban ibadeti**, Hz. Adem’le (a.s.) başlamıştır. Hz. Âdem’in (a.s.) iki oğlundan birinin, sahip olduğu imkânların en kaliteli ve değerlisinden kestiği kurbanın, Allah tarafından kabul edildiğini, diğerinin ise servetindeki en değersiz şeyi kurban etmesinden dolayı Hakk katında kabul görmeyip reddedildiğini, Kur’an bize bildirmektedir.

- Peygamber Efendimiz (s.a.s), **hicretten itibaren on yıla yakın bir süre hep kurban kesmiş ve ümmetinden de kesmelerini istemiştir.** (Tirmizi Edahi, 11)
- **Efendimiz (s.a.s);**
- **1-** "Hâli-vakti yerinde olduğu halde (dinî ölçüye göre zengin sayıldığı halde), kurban kesmeyen kişi bizim musallâmıza (namazgâhımıza) yaklaşmasın." (Tirmizi Edahi, 11)
- **2-** "İnsanoğlu Allah nezdinde, kurban gününde kurban kesmekten daha sevgili bir iş işlememiştir. (Tirmizi, Edahi 1)
- **3-** Câbir (r.a): "**Allah Resulü (s.a.s), hacda hanımları namına bir sığır kesti.**" (İbn Abidin, 6/313) Diğer rivayette: "**Kurban Bayramı günü Hz. Âişe için bir sığır kurban etti.**" (Cem'ül Fevaid/ Kurban /H. No: 3834)
- **4- Veda Haccında 100 deve (700 hisse) kurban etmişti.** Bunlardan 63 deveyi bizzat kendi eliyle, 37 deveyi ise Hz. Ali (r.a) kurban etmişti. Efendimiz (s.a.s) bazı kurbanları keserken ümmetinden kurban kesemeyenler adına kurban kesmiştir. (Taberanî, Mucemu'l-Kebir, 3/182)

- **Ölen bir insanın ardından onun adına sadaka verildiği, Hac yapıldığı gibi, sevabını o kimseye bağışlamak üzere kurban da kesilebilir.**
- “Hz. Ali (r.a.), birisi Peygamber Efendimiz için olmak üzere iki tane koç keserdi. Kendisine bunun sebebi sorulduğunda; - **“Allah Resulü bana yaşadığım müddetçe kendisine kurban kesmemi vasiyyet etti.”** asla bunu terk etmem!” buyurmuşlardır. (Ebu Davud, Edahî, 1)
- Peygamber Efendimizin, Hz. Ali’ye kendisi için kurban kesmesini vasiyyet etmesi, O’nun adına kurban kesilmesini sevdiğine delalet eder. Bu itibarla imkânı olanların sevgili peygamberimiz için kurban kesmesi çok yerinde bir davranış olur. (Tehanevî, İ’laüs’Sünen)

Kurban Bayramı'nda Kesilen Kurbanın Dinî Hükmü

- Kurban kesmek, Kitap, Sünnet ve icmâ-ı ümmet ile sabittir. Kurbanın meşruiyetinde Müslümanların ittifakı bulunmaktadır.
- **Ebû Hanîfe** ye göre; kurban **vâciptir**. **İmam Şafiî'**ye göre; kurban **müekked sünnettir**.
- Hanefilerde, hüküm açısından uygulamada vaciple **farz arasında fark yoktur**. Yani farz gibi uygulanması gerekir. Terk eden haram işlemiş olur ahirette cezası vardır. Şafilerdeki Sünnet-i müekkede Hanefilerdeki vacibe mukabil geliyor. Netice itibari ile iki büyük mezhep imamı da aynı hükmü veriyor.
- **Kurban bir ibadettir, ucuz yoldan halletme yerine gücümüz ne kadarına yetiyorsa o kadar çok kurban kesmek daha uygundur.**
- Kurban ibadetinin yararı sadece sosyal dayanışma ve malî yardıma indirgenemeyeceği, her ibadetin öz ve biçim olarak ayrı anlam ve hikmetleri bulunduğu için **kurban yerine başka bir ibadetin ikame edilmesi, meselâ kurbanın parasının dağıtılması, fakirlere gıda yardımı yapılması câiz değildir.**
- Kurban sahibi kestiği kurbanın etinden kendisi yiyebileceği gibi zenginlere, fakirlere ve ehl-i kitaptan birisine de verebilir.

Kurban Kesmenin Hikmetleri

Kurban, Allah'ın rızasını kazanma yolunda bir kahramanlık, fedakârlık, hasbîlik ve teslimiyetin ifadesidir. Bu teslimiyet ve hasbîlik, Hz. İbrahim ve İsmail ile zirveleşerek sembolleşmiştir. **Kur'ân-ı Kerim olayı, inananlara Allah'ın emirlerine teslimiyet ve itaat adına bir ufuk olarak sunmaktadır.** Böylelikle insan hakikî kulluk tavrını takınır, şükür vazifesini yerine getirmeye çalışır; Allah'a yaklaşır, kurban onun kurbiyetine bir vesile teşkil etmiş olur.

Kurban, bizlere cömertlik gibi oldukça önemli bir erdemi öğretir. Cömert, insanlara, Cennet'e ve Allah'a yakın, Cehennem'den uzaktır. Kurban, mü'mini tehlikeli olan cimrilik hastalığından korur. Cimri, insanlardan, Cennet'ten ve Allah'tan uzaktır ve Cehennem'e de yakındır.

Kurban, aynı zamanda bir imtihandır. Hz. İbrahim (a.s.) bu imtihanı başarıyla geçmiş, Cenab-ı Hakk da, onun mükâfatını İsmail'e (a.s.) bedel, bir kurban göndererek daha dünyadayken vermiştir. Bizler de Yüce Yaratıcı'nın bu imtihanını kurban keserek başarmış olur ve küçüğü, azı vererek, karşılığında büyük ve çoğu elde etmiş oluruz.

Kurban, fert, aile, ülke, millet ve bütün insanlık bağlamında başımıza gelmesi muhtemel belalara karşı da **âdeta bir sigorta hükmündedir.** Zira bu kurban, vaktiyle Hz. İsmail'e (a.s.) bedel olarak gönderilmişti. Bizim de farklı şekillerdeki İsmaillerimiz vardır. Bu İsmailleri her türlü kötülükten korumak ve belalara karşı güvene almak için, böylesine önemli bir ibadeti yerine getirmekle inşallah elde etmiş oluruz.

Kurban, insanları takvaya ulaştırır. Yüce Allah: "Kestiğiniz kurbanların ne etleri ne de kanları Allah'a ulaşmaz. O'na ulaşan takvanızdır" buyurarak, kurbandaki bu hususiyete dikkatlerimizi çekmiştir.

Kurban, bizlere sayısız ve sınırsız nimetler bahşeden, daha sonra da bahşedecek olan Rabbimize karşı, küçük de olsa bir teşekkürün ifadesidir.

•Kurban, toplumda kardeşlik, yardımlaşma, fedakârlık ve dayanışma ruhunu mayalar ve geliştirir. Toplumda adaletin gelişmesine yardım eder. Toplum katmanları arasındaki uçurumların aşılmasına ve değişik seviyelerdeki fertlerin birbirlerinin halini tanıyıp ilgilenmelerine ve kaynaşmalarına ciddî katkıda bulunur. İhtiyaç sahiplerine giden kurbanlar sadece birkaç kilo et olmaktan çıkıp ulaştığı yerlerde gönül köprüleri inşaa ediyor.

• Allah rızası için kesilen kurban ahirette geçilmesi çok zor olan **sırat köprüsünde sahibi için bir binek vazifesi görecektir.** Peygamber Efendimiz bu hususta şöyle buyurmuştur; **“Hayvanın iyi ve güzelini kurbanlık olarak seçin, çünkü o sırat köprüsünde size bineklik yapacaktır.”** (Münavî, Feyzu’l-Kadir, 1/496.) Bu husus Risale-i Nur’da şöyle dile getirilmektedir; **“... o Rahman'ın nihayetsiz rahmetinden uzak değil ki, nasıl vazife uğrunda, mücahede işinde telef olan bir nefere şehadet rütbesini veriyor ve kurban olarak kesilen bir koyuna, Âhirette cismanî bir vücud-u bâki vererek Sırat üstünde, sahibine burak gibi bir bineklik mertebesini vermekle mükâfatlandırıyor...”** 17. Söz.

- **Günümüzde kurban, daha önemli bir hâl almıştır.** Kurban, bir dönem insanların sadece ferdî olarak yerine getirdikleri ve kestikleri kurbanın etini, konu komşuya dağıttıkları bir ibadet iken zamanla gerek ülke içinde gerekse dünyanın değişik yerlerinde gönüllere ulaşma adına önemli bir vesile hâline gelmiştir. Özellikle eşleri hapisanelerde bulunan mâsumlara, dünyanın değişik yerlerine hicret etmek zorunda kalanlara yahut dünyanın fakir ülkelerinde ota, çiçekle ve böceklerle hayatlarını devam ettirmek zorunda kalan ve fakirliğin zirvesinde bulunan miskinlere, küçük de olsa bir ikram anlamına gelmektedir.
- Bayramları, varlık gayesi ve dava mefkuresi doğrultusunda yaşamak, hac yapıyor gibi kazanca vesile olur ki meselâ: **Kurban Bayramı'nda ihtiyaç sahiplerine maddî-manevî gayretten geri kalmayan mü'minler, o anda Arafat'ta ve Müzdelife'de olan kimselerin sevabına denk sevap kazanmış olabilirler...** (Fas. Fasıla, 2/147)